

ГЛАС НАРОДА.

ЛИСТ ЗА НАРОДНЕ СТВАРИ, ПРИВРЕДУ, ПОУКУ И ЗАБАВУ.

„Глас народа“ излази сваке недеље на табаку. — Цена му је на годину 3 фор., на осам месеци 2 фор., на четир месеца 1 фор. аустр. вредн. — Дописи се шиљу уредништву а претплата и огласи администрацији „Гласа народа“ у Нови Сад. — Огласи наплаћују се од ретка оваких слова 5 нов. и 30 новчића за жиг сваки пут.

БРОЈ 52.

У НОВОМЕ САДУ. У НЕДЕЉУ 30. ДЕЦЕМБРА 1873.

ГОДИНА III.

ПОЗИВ НА ПРЕДПЛАТУ

НА

ГЛАС НАРОДА

ЛИСТ ЗА ПОУКУ, ЗАБАВУ, ПРИВРЕДУ И ЗА
НАРОДНЕ СТВАРИ.

Лист овај излази од нове године под уредништвом **Владана Арсенијевића**, а стално ће на њему радити: **Ђорђе Натошевић**, известилац школски и ови гимназијски професори: **Светозар Савковић**, **Бранко Николић**, **Милан Јовановић** и **Стеван Недељковић**.

Цена му је:

На целу годину:	3 ф.
На осам месеци:	2 „
На четир месеца:	1 „

Ко скупи десет претплатника добија један примерак листа забавља или може једнајсти део скумпљених новаца себи задржати.

На вересију нећемо листа никоме давати.

Новци нека се шаљу на **Арсу Пајевића**, деловођу народне штампарије у Н. Саду.

Уздамо се у све пријатеље народног напредка, да ће се за овај лист својски узети, те га што више у народу, коме је управо на њен, раширити.

Издаваоци „Гласа Народа“.

ДУЖНИЦИМА „ГЛАС НАРОДА.“

Издавалачка дружина сарадника „Глас Народа“ издавајући овај лист у години 1873 старала се била да лист буде оно што је и био досада — својим читаоцима на поуку и забаву.

„Глас Народа“ стекао је у току ове године преко 700 претплатника и као што ије било ван штампе и експедиције никаква знатнија трошка око листа, овај број претплатника подмирио би све трошкове

листа — да није дерне вересије. Та вересија износи у наших претплатника толику своту, колико је издавалачка дружина дужна за штампање листа. А та свота није мала, јерудара у неколико стотина фор.

Ми молимо дакле последњи пут свесвоје дужнике да, кад добију рачуне, за 14 дана дуг свој подмире — јер иначе ми који смо на листу бесплатно радили, морали би одкидати од своје друге зараде, те доплаћивати мањак, што је било нехатом било нехотице заостао у претплатника.

У име родољубља не може се од српских писаца још и то захтевати, да из свога цена плаћају за штампање својих умних производа.

Дуг нека се шиље на име **Др. Милана Јовановића** у Нови Сад.

ИЗДАВАЛАЧКА ДРУЖИНА
„Гл. Народа“ за год. 1873.

ОПРОШТАЈ УРЕДНИКОВ.

Пре годину дана примио сам поверењем издавалачке дружине сарадина бесплатно уређивање. Гл. Народа“ за год. 1873. На измаку прошле године смањило се број претплатника листу толико, да не би могао био излазити у год 1873 када би, као што је бивало прве две године, и уредник и сарадини и администрација листа примали ма и најмање новчане награде за своје труде око излажења листа. У години 1873 сведени су били трошкови листа ли на подмирење штампе и разашивање листа и само тим начином могао је излазити „Гл. Народа“ у год. 1873.

Одступајући од уредништва листа, пријатна ми је дужност, да захвалим свој оној г. сарадинима, који су својим умним приловима помогли да лист може, остав веран своме програму, ширити просвету у нашем народу. Да је већи број наших писаца посветио ма и најмању лепту свога знања и умења цели листа у овоме листу, несумњамо да би лист наш био и богатији и разноврснији садржајем. Овако дадосмо

оно што имасмо и што могосмо. Докле год над српским листовима буде висила вересија као дамоклов меч, дотле ниједан наш лист неће моћи да стече сталних хонорираних сарадина, него ће се на њему радити из родољубља, како кад ко доспе од послова од којих живи. Дочим у нас у данашње време сваки рад тражи своје наплате, једино су српски писци упућени да раде без икаква изгледа на наплату за свој умни труд, још ко томе не ретко да из онога, што с друге стране заслужије, да доплаћују за штампу и растуривање својих умних производа. Ова у свакој другој књижевности безпримерна околност спрема скорашњи гроб свакој нашој новинарској радњи.

Да није било међу пријатељима народне просвете а наиме међу народ. учитељима ревносних скупиљача претплатника на „Гл. Народа“, по тешком времену, у коме нам је лист излазио, давно би морао престати, те би они слојеви народа, који не читају друге листове, остали и без ово мало поуке и забаве. Тим ревносним пријатељима „Гл. Народа“ изричемо нашу најдубљу захвалност.

Да се неби казало, е је наша народна интелигенција малаксала у ширењу просвете у народу, склопила се нова дружина која ће „Гл. Народа“ издавати у год. 1874.

Праштајући се са сарадинима и потпомагањима „Гл. Народа“ молимо, их да и у години што долази припомогну излажење листа како умним прилозима тако и ревносним скупиљачем претплатника.

Лист као што је „Гл. Народа“ требао би да једобро дошао у свакој српској кући, којој је стало да у пријатном облику црпи из њега сваковрсту поуку.

Још једном изричем своју најусрднију захвалу свима онима, који су ма којим начином за мога уредништва били листу на подпору и молим их да те родољубиве подпоре не одреку листу и у год 1874.

У Новом Саду о Божићу. Стеван В. Поповић.

1 8 7 3.

Још који дан на ћемо упливати у нову годину, годину, на на измаку старе, адет је да се осврнемо што смо добра у њојзи запамтили.

Највеће је добро човеку што му у грудима живи над, да ће бити боље. С том надом ступилисмо у ову годину а тај нас нада згрева ево на прагу нове год.

Није нам посао да овде рачунамо шта ће је ова прелазећа година донела осталом свету. Ми смо сувише заузети с нама самима а да би се могли обавирати на туђе невоље.

Нас који живимо под угарском круном, задесила је са осталим нашим суграђанима велика невоља, да већина није постигнула добар плод од трудова својих. Омахнула нас је година, те нас је неродицом вргнула у натраг, натоварив нам на врат велике терете. Услед вртоглавих радња убијено је у нашој земљи поверење, новац је постао редак и оскудан. те језа-

пела радња и промет у трговца и занатлије. Где сељаци, занатлији и трговцу не иду послови од руке, ту онда скромраче сви други, који живе од своје привреде.

Уз ту општу невољу нису нас поштедиле ни болештине. Беснила је у нашој домовини колера те је потаманила више него 120 хиљада душа. Беснила је и ангина — гуштер те је подавила особито силну децу и омладину. Од тих болештина страдао је и наш народ доста јако.

И ова година није донела поспешно решење нашег превено-народног питања у овим крајевима, те је радња на том пољу услед нерешених спорних питања, неуведених нових установа, била свршава и жалова.

Српство које стеће под турским јармом живело је ове године тешке дане. Зулум насилника и отмичара пригонио је многе јаднике да оставе своје рођено огњиште, те да спасу главу своју бегством у суседне земље.

У Србији су отеривене многе злоупотребе са јавним имањем, нанешена је осетљива штета народу. Ускупштину земаљској појавио се на радост бољи дух, који ће земљу и установе у њојзи да преустроји у бољем и слободнијем правцу.

Не снада у позив овога листа да промотра политичко стање нашега народа по крајевима где живи.

У опште узевши у привреди тешко да је могуће обележити који моменат, из кога би се могло судити да смо напредовали. Где је привреда утрнула, ту је и друштвени живот зачмао.

На неким местима прелази тај друштвени живот у опасан трудеж, тим опаснији, што захвата слој народа, који је до сада од њега био поштеђен.

Међу друштвеним пороцима један је од најубитачнији картање, ако оно постане заразном. Тај порок је у мушкој половини нашег народа јако распрострањен.

Сада се почело ширити као зараза по српском женском свету. По Новом Саду, Сентомашу, Бечеју и другим српским местима постоје већ редовни карташки клубови Српкиња. Ако та зараза пође даље, грозни велика опасност нашем породичном животу. Кеџ и коџа отупиће у Српкиње чувство према позиву матере и домаћице. Нашој небризи око образовања женскога света, нашем нехату да нашим Српкињама дамо лепу и племениту забаву — картање наших матера, љуба и сестара је ужасна напомена, да женска природа код нема прилике да се остварује у лепом и корисном правцу, избија силовито у страст, која је на човеку ружна а на жени ужасна.

Са ових непријатних слика бацимо поглед на тамну будућност. Над је што човека држи и крепи те траје у борби живота. Но мимо то ваља нам у ово доба још снажније оружје а то је и остаје вазда у раду и штедњи.

Радимо сваки у својој струци по своме позиву неуморно а будимо штедљиви и чуварни у потрошку

своје зараде. Нико не зна да ли иза ових црних дана не иду још црњи и гори. Не будимо малодушни и не изгледајмо помоћи од другог. Уздајмо се у себе и помажимо се сами — то је најбоља и најтемељнија помоћ.

Користимо се искуством својим у пролазећој години, да би настајућој умели да одолемо незгодама и невољама, које нас могу да снађу.

ТРГОВИНА И ОБРТНОСТ.

СИСАК 23. дек. 1873. (Шипуш и друг.) Шеница све једнако без живахног односа, те се цене само зато одржавају, што је залиха врло умерена.

Потиска шеница 82 фунте по 7 ф. 60=70 н.

Панчевачка по 7 ф. 5—10 нов. на 86 фунти.

Србска пак по 7 ф. 15 нов. дол-цента.

Кукуруз је код узтезања купаца ценом натраг пошао и држи се стара банатска роба по 4 фор, 70—75 н, а нова по 4 ф. 50 нов. на 86 фун. Босанске је продано 1000 вагана по 5 фор. 25—30 н. на 86 фун.

ПЕНИТА 27 дек. Промет слаб, јер је и довоз и понуда слаба. Бележено није ништа.

Узаниц шеница за пролеће 8 ф. 15 н. — 8 ф. 20 н.

Зоб за пролеће 2 ф. 24 н.

Кукуруз за мај-јуни 4 ф; 97½ н.

ПОДЛИСТАК.

И О П Е Т . . . *)

И опет једна година
И опет један рок,
И још ће можда стотина,
И не ће дати бог!

Седимо тако за чашом,
Седимо тако ми,
Ал' празни стоје пред нама
Пехари лакоми.

Та нема вина у њима,
Ни пива опора,
Ал' срца су нам препуна
Жалости, окора.

„Па зар се тако испони?
Ох, боже, шта ћемо!“
Из пуна срца чисто би?
Да сузе плачемо.

И опет стаде уздисај
И речи стадоше,
Ко да нам пусте вериге на
На уста падоше.

Кад и кад зуби шерине ко
Од тешке невоље,
Ко да би ропске вериге
Да зуби прекоље.

*) Из књиге „Песме Лазе Костића“.

Дружина није зборила —

Ни једна речица,
На столу је догорела
Воштана свећица.

Догорела је свећа већ
И у њој вуница,
Светлуцајућ' се расцветала
Ко мала круница.

Усеки'o бих је, ал већ сад
И наво јој је крај,
Да видим, како круна сја,
А гине пламен тај.

Та немож' круна за дуго,
Што сатире свој жар,
Што хоће да јој пламен мре,
А да је држи гар.

Ох! Ал већ опет година
И опет једна доб,
И туђег још господина
Господски слуша роб.

Лаза Костић.

ИЗ КЊИЖАРЕ.

Отачественица. Спомоћна књига за учење отачаственог и општег земљописа, српске и отачаствене повеснице у српским народним школама. Свеска прва отачаствени и општи земљопис. По најновијим и најбољим изворима написао Никола Ђ. Вукаћевић управитељ сомб. учит. школе и члан народног школског савета. Панчево 1873. Накладом књижаре браће Јовановића и Павловића 8. Стр. 124. Цена 45 нов.

Наш вредан писац школских и учитељских књига г. Никола Ђ. Вукићевић обогатио је и овом својом књигом нашу љуто оскудну књижевност школску и пружио је срп. народ учитељима у руку књигу, којом ће се моћи ваљано служити у предавању отачаственог и општег земљописа с особитим погледом на оне крајеве у којима станује наш народ. Помоћу ове књиге моћиће учитељи склопити себи ваљане географске карактерне слике, те предавати деци земљопис занимљиво.

Мимо школску употребу читаће и старо младо ову књигу, јер је доиста вештачки испреплетана цртама из наше повеснице.

Извод из граматике старогa словенског језика. Својим ученицима саставио Јован Живановић. У Новом Саду. Српска народна задружна штампарија 1873 8. стр. 48. Цена 40 нов. Ова књига добро је дошла нашим гимназијама, учит. школама и богословијама за учевну књигу, из које ће се ученици упознати са правим облицима старогa словенског језика, који је сасвим другчији но што је у нашим порученим цркв. књигама.

Р А З Н О.

Пропаст света. Ових дана држао је научењак Фалб у Бечу у трговачкој академији предавање и разлагао је у њему све што би могло да учини да свет пропадне. Они који су пророковали да ће свет пропасти, узимали су обично св. писмо за основу свога прорицања. Славни Нострадамус је прорицао да ће свет онда пропасти кад Ђурђев дан падне на велики петак, Марков дан да Ускрс а св. Јован на Брашанчево — а то би било год. 1886. Предавач је затим говорио о појединим догађајима, који би могли да проузроче пропаст света н. пр. кад би се земља приближила сунцу, месец приближио земљи те би се море разлило из својих корита а осовина земље померила свој положај, и напоскон кад би се сунце угасило. Земља би напрасно дошла у опасност, кад би се сударила са каквом кометом или кад би на сунцу настале ерупције водика, или кад би се земља распрснула. Затим је говорио колико је све ово што је навео вероватно. Приближивање земље и планета сунцу зависи од промене времена њиховог колутања. Има доказ за то да колутање планета биво све краће. Многи метеори који ударају на планете заустављају летиву снагу, гравитација силније утиче. Отуда се планете сво то већма приближују сунцу, па ће напослетку упасти у сунце. Земљи не прети опасност од приближавања месеца, јер је то само повремено, али ако би се сунце угасило, температура би спала те би на скоро угинуо на земљи сав органски живот.

Сунце отуд гори што се само стеже и свакако ће доћи време кад ће и сунце охладнети т. ј. угасити се.

Ова промена сунца иде врло споро и познаће се по томе што ће сунчеви зраци променути боју, и што ће сунчеве прље јасније изићи на видик. Велика опасност прети земљи онда ако би се сударила са једном од оних девет репатих звезда што јој просецају њезин пут. Вијела репача (комет) пресеца земљин пут 27 нов. 1887, а леонидива репача 13 нов. 1899. али је слаб изглед да ће се ови комети сударити са нашом земљом. Даље чини се да су велике ерупције волика на сунцу биле па и прошле а и земљина је кора већ толико дебела, да може да одоле навали усижане течности у својој утроби, те тако се немамо ни тога бојати. Кад би се сва небесна тела расплинила у једно тело у једоу прамаглу, то би се свет морао почети изнова да ствара и пропаст света не би ништа друго била до постанак новогa света.

ШТА БИВА ПО СВЕТУ.

у Новом Саду је варошка капетанија трећи дан божића тражила да узати књигу „Zur Lösung der serb. Kirchenfrage Von einem gewes. Congressmitgliede Budapest 1873. (К решењу

српског цркв. питања. Од једног бив. члана сабора. У Будимпешти 1873 Чује се да је узачепо до 30 комада те књиге. Узачепање је наредио варошки жупан Флат.

— у Шланији је маршал Серапо са војском преотео државну власт, растерао је народну скупштину. Славни републиканац Е. Кастелар одступио је од владе.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

Од „Читанке за народ“ изашла је из штампе 3-ћа свеска

КАКО ВАЉА ЂУБРИТИ

по К. КЕНЕШЕЈУ
посрбио Ст. В. Поповић.

Књига је намењена српским економима, велика је 4½ табачка и стоји 20 нов. Скупитељи 11 по комад Наручује се за готово или per Post Nachnahme у **Ст. В. Поповића,** шк. референта у Н. Саду.

О светом Сави идуће год. изићи ће из штампе

„ИСТОРИЈА ЦРКВЕ СРПСКЕ“,

коју је написао прота Никола Беговић. Цена је књизи само 30 н. а изнеће око 6 штампаних табачка.

Ко жели имати ову књигу нека се што пре јави или у Карловац самоме писцу, или у Н. Сад „Српској народној задружној штампарији“, где је и књига под штампом.

П О З И В

НА

ДВЕ ИГРАНКЕ

У КОРИСТ

СРП. НАРОДНОМ ПОЗОРИШТУ

у Новом Саду.

Да би се нашем позоришту колико толико помогло у овим тешким временима, склопио се у Новом Саду одбор, који је наумио приредити две игранке у корист нашем позоришту. Одбор ће се постарати и све учинити штогод узможе, да прибави поштованој публици лепу и пријатну забаву, а тако исто нада се од поштоване публике, да ће и она радо прихватити прилику, да поред свог живања учини добро и корисно дело.

Прва ће игранка бити у суботу 12. (24.) јануара 1874.

Улазница је 1 фор. а. вр. од особе, а о дану игранке 1 ф. 50 н. а. вр.

Распродају улазница примили су из љубави према народном позоришту гг. Светозар Крестић, Доса Поповић, Јоца Поповић, Ђока М. Поповић, Никола Јефтић, и Лава Стојковић.

Одбор за приређивање игранака

ВЛАСНИК „ЗАДРУГА ЗА СРПСКУ НАРОДНУ ШТАМПАРИЈУ“. — УРЕДНИК: Стеван В. Поповић.

Српска народна задружна штампарија у Новом Саду 1873.